

An aerial photograph of a salmon farm in a fjord. The water is a deep blue, and the sun reflects off the surface, creating a shimmering path. Numerous circular pens are visible in the water, arranged in a line. In the background, there are large, rugged mountains covered in snow under a clear blue sky with a few clouds. A small boat is visible in the lower right corner of the water.

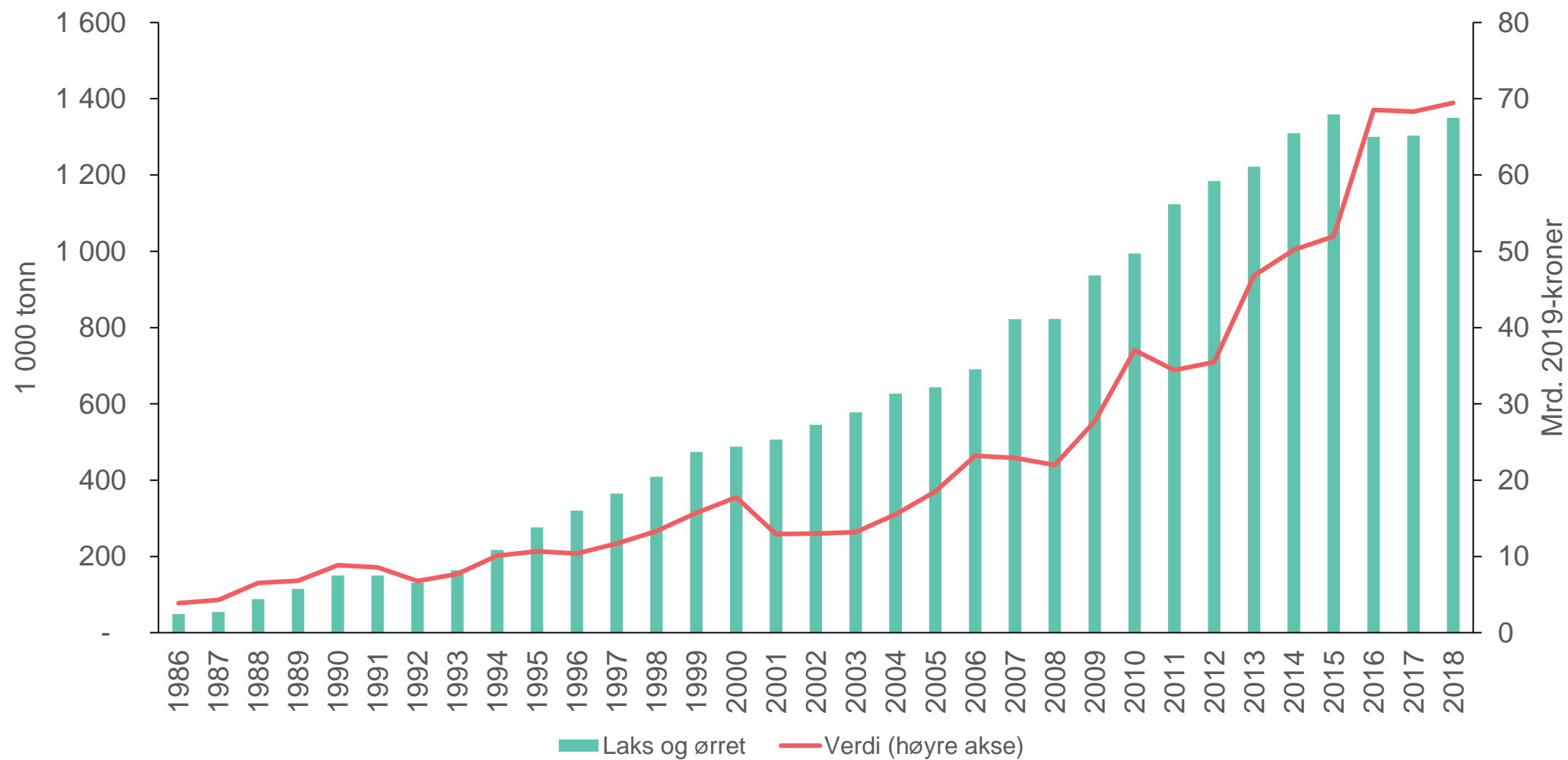
Skattlegging av havbruksvirksomhet

NOU 2019: 18

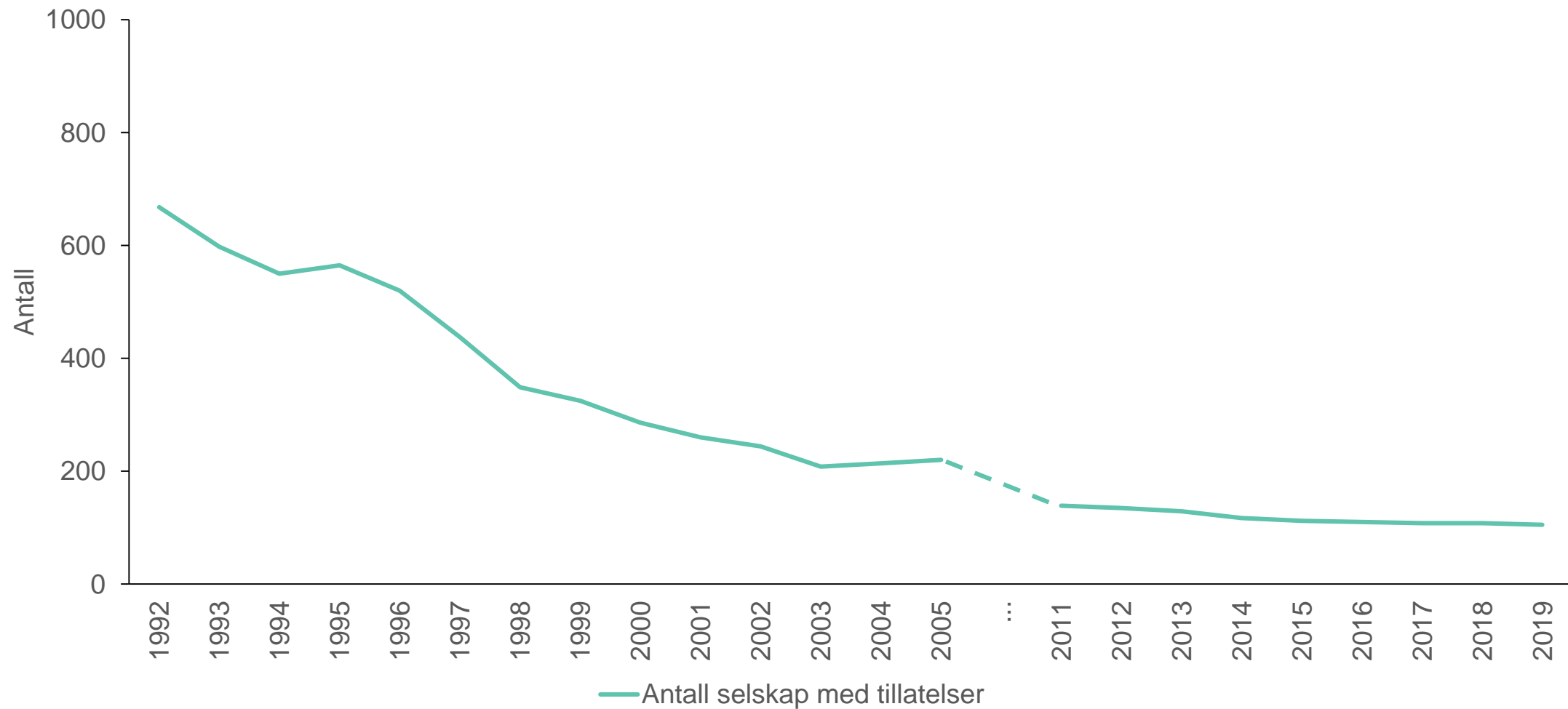
Den norske havbruksnæringen

Fra attåtning til global næring med
multinasjonale børsnoterte selskap

Sterk produksjonsvekst i havbruksnæringen

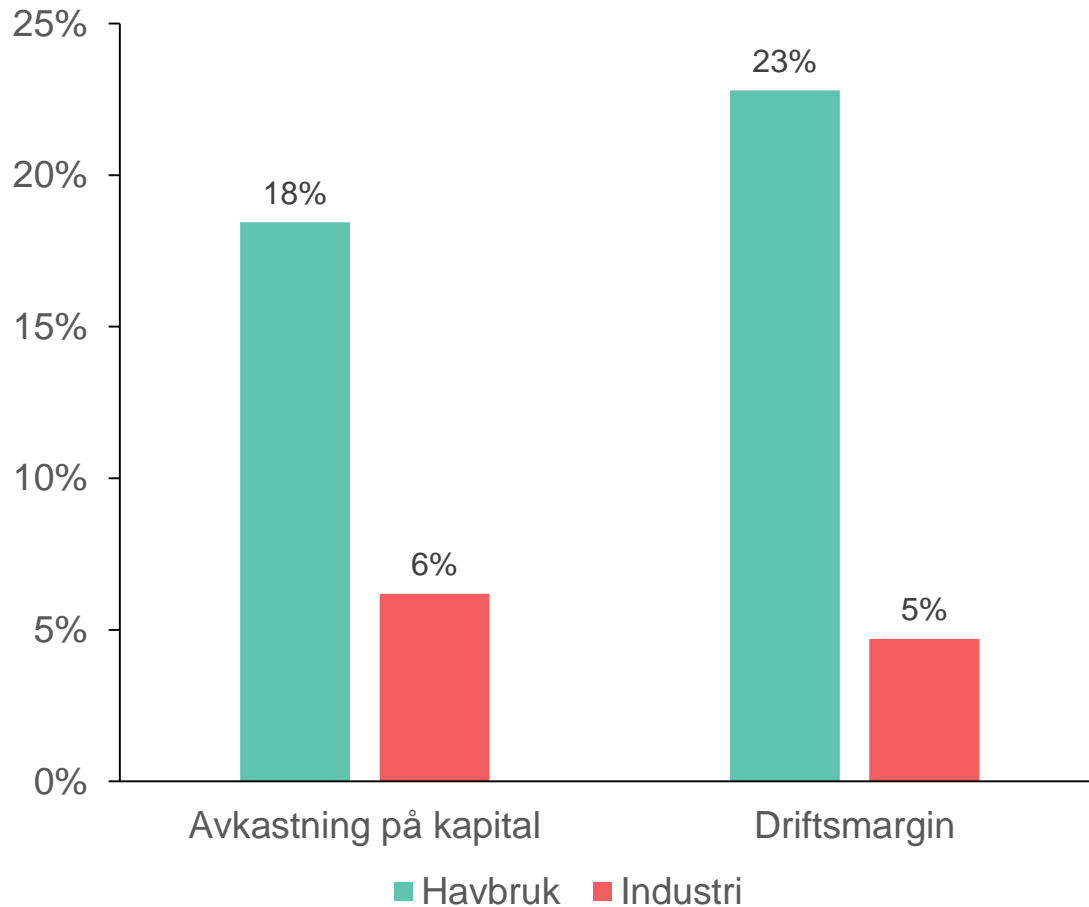

Fra mange små til noen store aktører

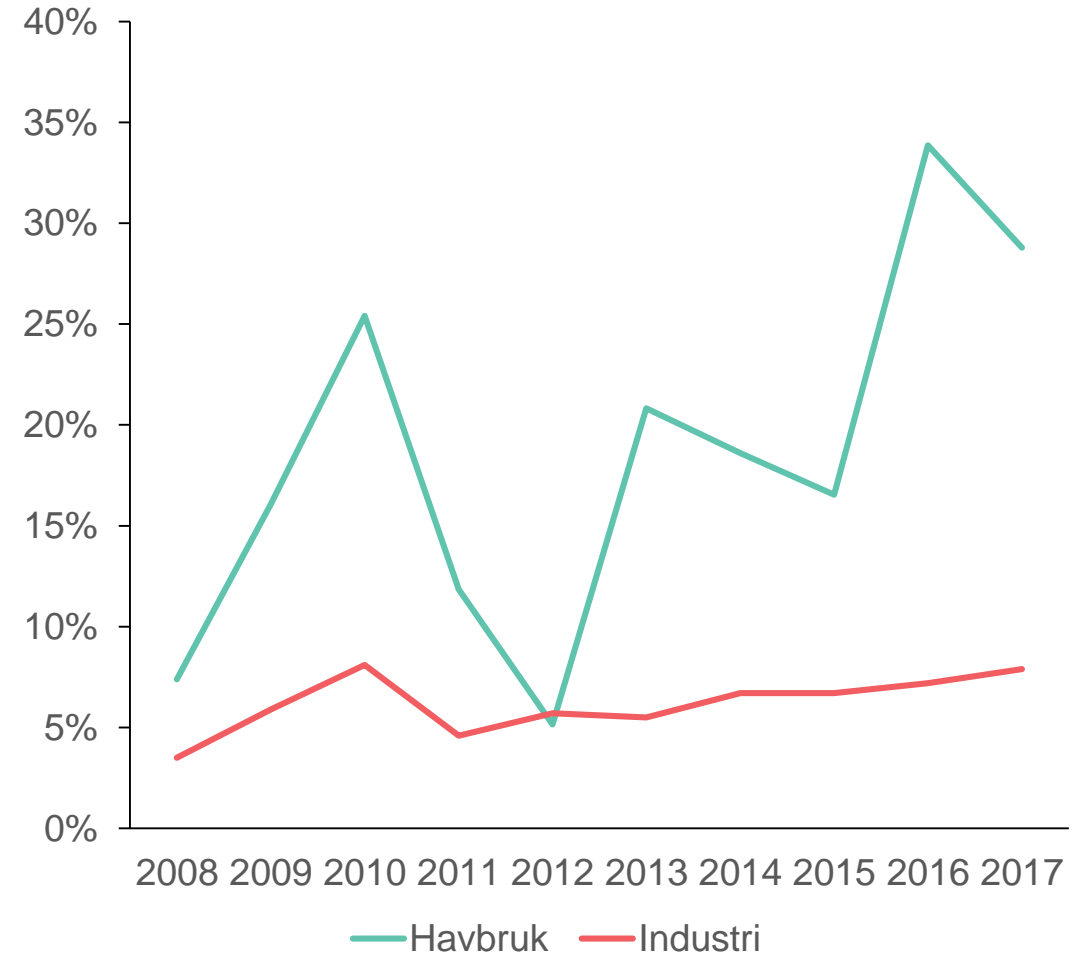

Ekstraordinær lønnsomhet i havbruk

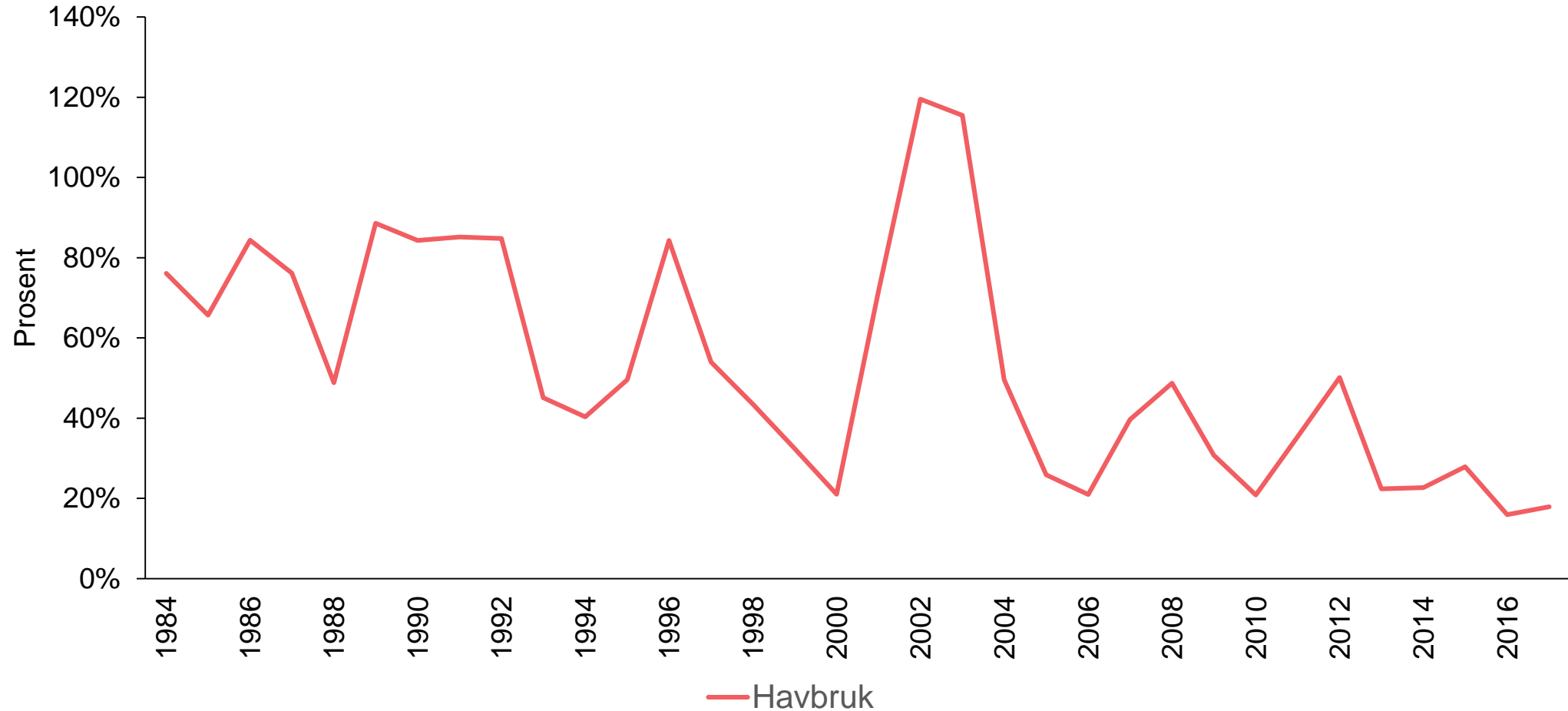
Gjennomsnitt 2008-2017

Avkastning på kapital

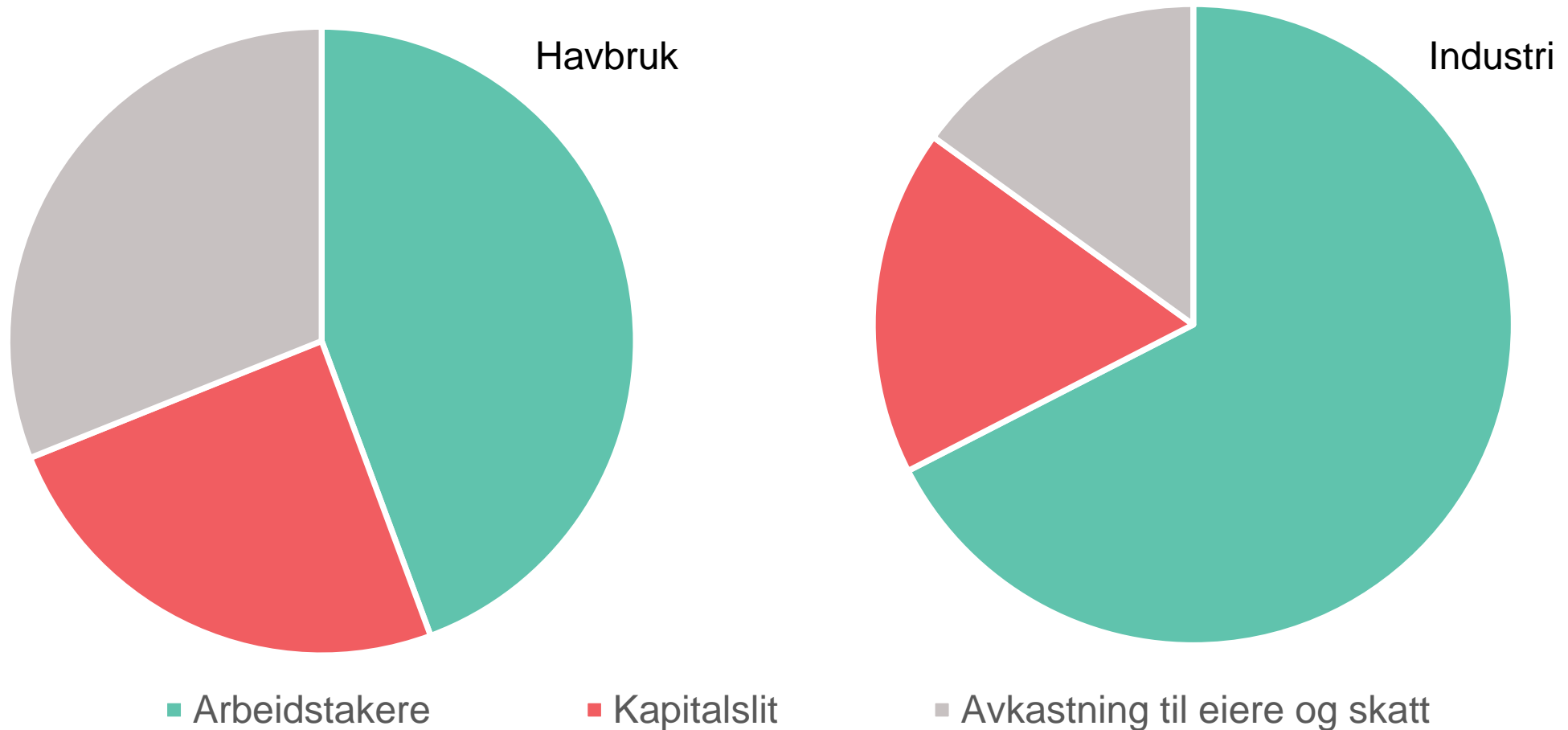

Arbeidstakernes andel av verdiskapingen i havbruk har falt over tid...

... og er lavere enn i industrien

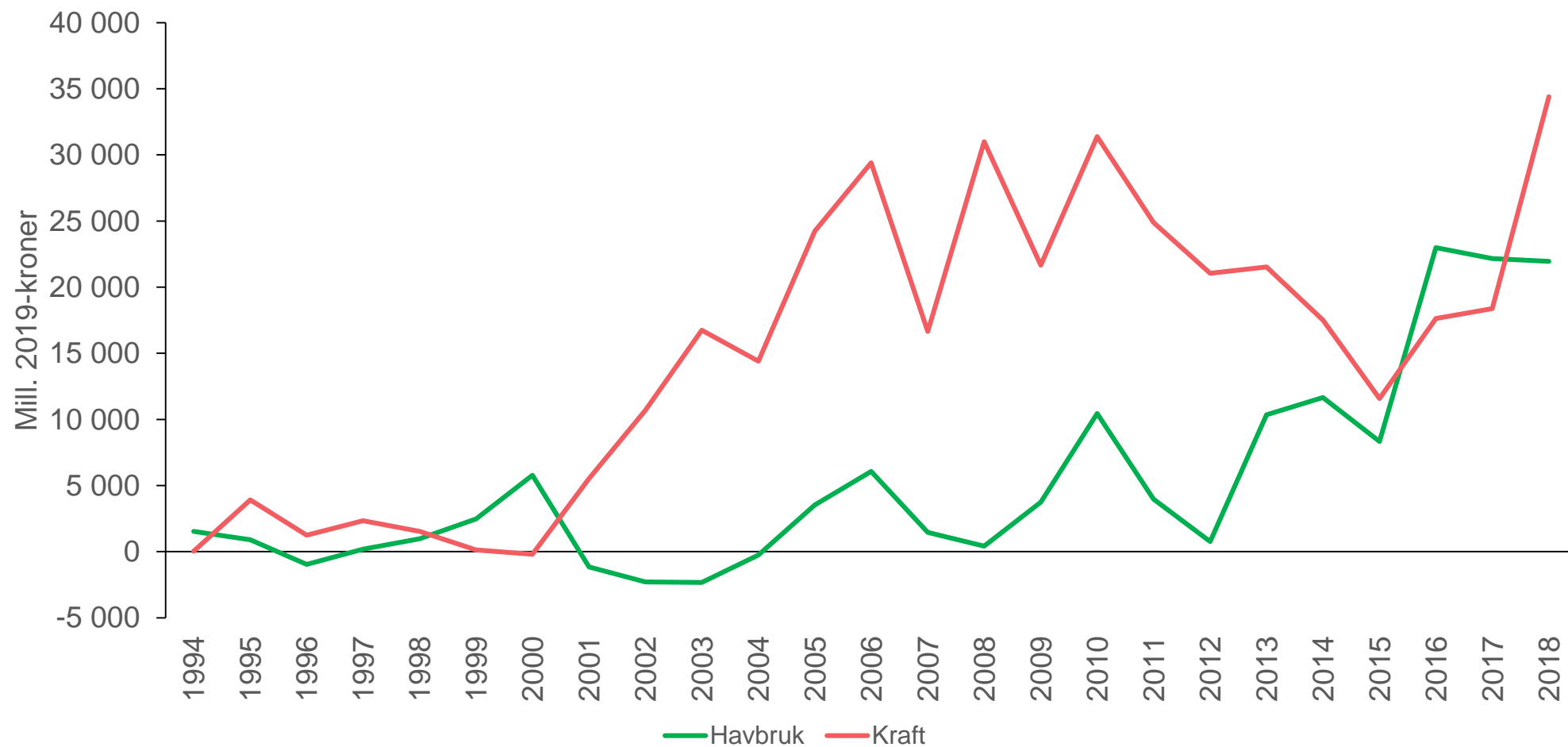
Fordeling av verdiskaping i havbruk og industri. Gjennomsnitt 1995-2017

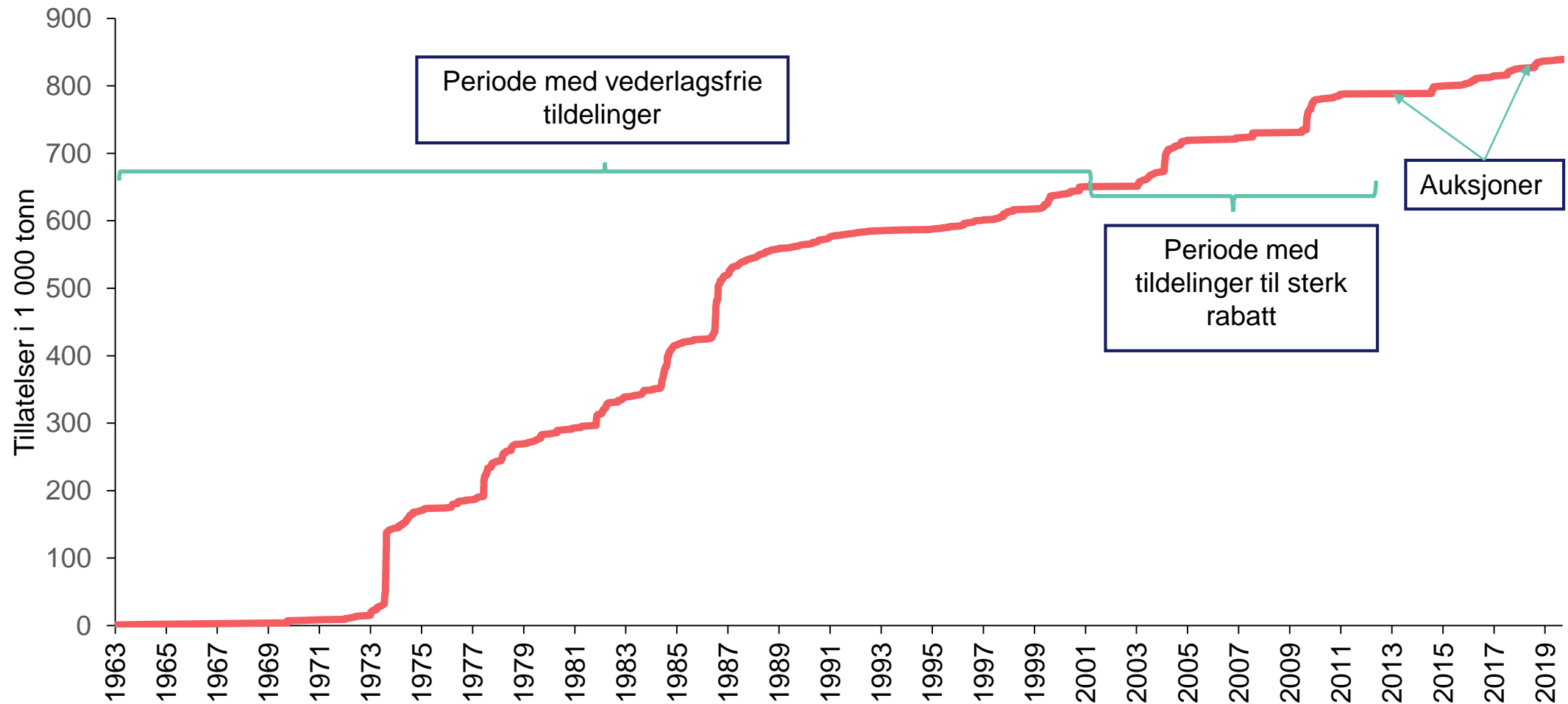
Felleskapets naturressurser og myndighetenes regulering

gir opphav til grunnrente i havbruksnæringen

Fra liten til betydelig grunnrente i havbruk

Tidsubegrensede havbrukstillatelser er i all hovedsak tildelt gratis eller til under markedspris

Verdien av beskyttet næringsutøvelse basert på våre felles naturressurser

- 97 pst. av tillatelsene er tildelt gratis eller til lave fastpriser
- Tillatelsene har per i dag en samlet verdi på i størrelsesorden 200 mrd. kroner*
- Næringen har betalt om lag 7 mrd. kroner 2019-kroner ~ 3 pst. av anslått verdi

Foto: Havforskningsinstituttet

*Basert på ulike kilder til verdsettelse og prisdata:

- Gjennomsnittlig auksjonspris i 2018
- Børsverdier av selskaper
- Transaksjoner i markedet
- Nasjonalregnskapstall

Utvalgets anbefalinger

Grunnrente bør beskattes

- Grunnrenteskatt har stor legitimitet – naturressursene tilhører oss alle
- Grunnrenteskatt fremmer et vekstvennlig skattesystem
 - Reduserer behovet for skatter som gir mindre effektiv ressursbruk
 - Internasjonal konkurranse gjør grunnrenteskatt på stedbundne ressurser særlig effektivt
 - Har positiv fordelingseffekt
- Grunnrenteskatt på naturressurser bidrar til å opprettholde og finansiere velferdsstaten

Utvalgets felles standpunkt

1. Næringer hvor det genereres grunnrente, bør særbeskattes
2. Betydelig grunnrente i havbruk
3. Fellesskapet bør få en andel av grunnrenten i havbruksnæringen
4. Enighet om hovedtrekkene i alternative skattemodeller (produksjonsavgift og overskuddsskatt)

Illustrasjon: Colourbox

Flertallets forslag I

- Overskuddsbasert grunnrenteskatt
 - Prinsipielt avgrenset til tidspunktet hvor fisken tas opp av merden
 - Om lag samme nivå som vannkraft (40 pst.)
- Fordelingsmekanisme mellom stat og kommunesektoren
 - Fradragsberettiget produksjonsavgift til havbrukskommunene
 - Fordelingsnøkkel som for Havbruksfondet

Flertallet balanserer flere forhold

- Grunnrente fra fellesskapets ressurser må komme fellesskapet til gode
- Vekstvennlig skattesystem
 - Prosjekter som er lønnsomme før skatt, bør fortsatt være lønnsomme etter skatt
 - Robust overfor endringer i teknologi og markedsforhold
- Stabilitet og forutsigbarhet for havbruksnæringen
- Stabile og forutsigbare inntekter til kommunene
 - Modellen sørger for inntekter uavhengig av vekst i tillatelser
 - Modellen gir insentiver til tilretteleggelse for areal for havbruk

Flertallets forslag II

- Auksjoner bør benyttes ved alle tildelinger
 - Ingen tildeling til fastpriser
 - Ingen tildeling gjennom subsidierte utviklingstillatelser
- Auksjonsinntektene kanaliseres til staten og fonderes
 - Tilgodeser også fremtidige generasjoner
- Opprydding i andre mindre skatter og avgifter
 - Avvikling av eiendomsskatten i sjø gitt at det innføres en grunnrenteskatt på havbruk
 - Fjerning av markeds- og forskningsavgiften

Mindretallets forslag

- Opprettholde dagens system
- Dersom veksten avtar, og proveny fra tildeling av ny kapasitet ikke gir forutsigbare og stabile inntekter, må det vurderes om Havbruksfondet også skal tilføres et proveny gjennom en moderat produksjonsavgift.

Oppsummering

Flertallets forslag gjør at:

- **Kommunene** får stabile og forutsigbare inntekter og fortsatt insentiver til å legge til rette for havbruk.
- **Selskapene** får fortsatt insentiver til å gjennomføre lønnsomme investeringer.
- **Fellesskapet** får en andel av grunnrenten, også fra eksisterende tidsubegrensede tillatelser.

